

สรุปสัมมนา เรื่อง

“พ.ร.บ.การอำนวยความสะดวก

ในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ :
อำนวยความสะดวกจริงหรือไม่ ตรงใจประชาชนหรือยัง?”

วันพฤหัสบดีที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๖
ห้องสัมมนา B1-1 ชั้น B1 อาคารรัฐสภา และรูปแบบออนไลน์

จัดโดย

คณะกรรมการวิชาการของวุฒิสภา

ร่วมกับ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.)

สถาบันพระปกเกล้า

สรุปผลการสัมมนา

เรื่อง “พ.ร.บ.การอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ :
อำนวยความสะดวกจริงหรือไม่ ตรงใจประชาชนหรือยัง?”

การสัมมนา เรื่อง “พ.ร.บ.การอำนวยความสะดวกในการพิจารณา
อนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ : ความสะดวกจริงหรือไม่ ตรงใจ
ประชาชนหรือยัง?” ซึ่งจัดโดย คณะกรรมการวิชาการของวุฒิสภา ร่วมกับ
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) และ สถาบัน
พระปกเกล้า ในวันพฤหัสบดีที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๖ เวลา ๐๘.๓๐ – ๑๕.๐๐ นาฬิกา
ณ ห้องสัมมนา B1-1 ชั้น B1 อาคารรัฐสภา มีผู้เข้าร่วมสัมมนา จำนวน ๔๖๙ คน
แบ่งเป็นผู้เข้าร่วมสัมมนาในห้องสัมมนา จำนวน ๑๘๕ คน และผู้เข้าร่วมระบบ
ออนไลน์ผ่านโปรแกรม Cisco Webex Meeting จำนวน ๑๒๖ คน และ Facebook
Page ของวุฒิสภา จำนวน ๑๕๘ คน กล่าวรายงาน โดย นายศุภชัย สมเจริญ
รองประธานวุฒิสภา คนที่สอง ในฐานะประธานกรรมการวิชาการของวุฒิสภา และกล่าวเปิดการสัมมนา
โดย ศาสตราจารย์พิเศษพรเพชร วิชิตชลชัย ประธานวุฒิสภา โดยมี นางสาวรณิ สิริเวชชะพันธ์
สมาชิกวุฒิสภา ในฐานะกรรมการวิชาการของวุฒิสภา เป็นผู้ดำเนินรายการ

Download
เอกสาร
ประกอบการ
สัมมนา

นายศุภชัย สมเจริญ
รองประธานวุฒิสภา คนที่สอง
ในฐานะประธานกรรมการ
วิชาการของวุฒิสภา

ศาสตราจารย์พิเศษ
พรเพชร วิชิตชลชัย
ประธานวุฒิสภา

นางสุวรรณี สิริเวชชะพันธ์
สมาชิกวุฒิสภา
ในฐานะกรรมการวิชาการ
ของวุฒิสภา

ซึ่งการสัมมนาในครั้งนี้ได้รับเกียรติจากวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งดูแลรับผิดชอบกฎหมาย
ดังกล่าว รวมถึงผู้มีความรู้และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายดังกล่าวมาร่วมการสัมมนา ดังนี้

นางสาวอ้อนฟ้า
เวชชาชีวะ
เลขาธิการ ก.พ.ร.

พลเอก อกนิษฐ์ หมิ่นสวัสดิ์
ประธานคณะกรรมการ
การบริหารราชการแผ่นดิน
วุฒิสภา

นายกิตติ ตั้งจิตรมณีสักดา
รองประธานสภาอุตสาหกรรม
แห่งประเทศไทย

นายสุรงค์ บูลกุล
รองประธานกรรมการ
หอการค้าไทย

นางสุวรรณี สิริเวชชะพันธ์ สมาชิกวุฒิสภา ในฐานะกรรมการวิชาการของวุฒิสภา ได้กล่าว
นำการอภิปรายดังนี้

พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ ฉบับนี้ไม่ใช่กฎหมายปฏิรูปประเทศ เนื่องจากเป็นกฎหมายที่มีการตราขึ้นมาก่อนที่จะมีการปฏิรูปประเทศ ถือเป็นกฎหมายที่มีความล้าหน้าและเป็นกฎหมายนำร่องสำหรับการดำเนินการปฏิรูปต่าง ๆ หลายประการซึ่งผู้ที่อยู่ในภาคส่วนราชการและภาคเอกชนต่างก็เคยประสบปัญหาเรื่องความขัดข้องที่ติดขัดในขั้นตอนการขออนุญาตต่าง ๆ จากทางราชการ อาจเนื่องมาจากหลายปัจจัย เช่น กฎ ระเบียบของทางราชการ ความไม่พร้อมของภาคเอกชน หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องมีหลายฉบับ เป็นต้น สำหรับพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกฯ มีสถานะเป็นกฎหมายกลาง หมายความว่า กรณีใดก็ตามที่กฎหมายฉบับอื่น ๆ ไม่ได้กำหนดเรื่องดังกล่าวไว้ก็ให้ใช้บังคับตามกฎหมายกลางฉบับดังกล่าวนี้ หรือกรณีที่มีกฎหมายฉบับอื่นใด กำหนดขั้นตอนที่ซับซ้อนยุ่งยากเกินกว่าที่กฎหมายกลางกำหนดไว้ก็ให้ใช้บังคับตามกฎหมายกลางฉบับดังกล่าวแทน ซึ่งพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกฯ ได้ใช้บังคับมายาวนานพอสมควรจนมีประเด็นข้อพิจารณาว่ากฎหมายฉบับดังกล่าวอำนวยความสะดวกได้จริงหรือไม่อย่างไร จึงเป็นที่มาของการจัดสัมมนาครั้งนี้

นางสาวอ่อนฟ้า เวชชาชีวะ เลขาธิการ ก.พ.ร. ได้อภิปรายในหัวข้อ “ภาพรวม ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกฯ และข้อเสนอแนะในการปรับปรุง/แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย” สรุปได้ว่า พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ มีหลักการคือ การอนุมัติ การอนุญาต ต้องมีเท่าที่จำเป็นและจะต้องมีความสะดวกโดยอยู่บนพื้นฐานคือ ๑) เร็วขึ้น (Faster) ๒) ง่ายขึ้น (Easier) และ ๓) ค่าใช้จ่ายถูกลง (Cheaper) เป็นภาระของประชาชนน้อยลง โดยอยู่บนหลักการของความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ตามหลัก Good Governance ปัจจุบันพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกฯ ใช้บังคับมาเป็นเวลา ๘ ปี และเมื่อครบ ๕ ปี สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ได้ดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายและเสนอนายกรัฐมนตรีรับทราบ ซึ่งปัจจุบันคณะรัฐมนตรีเห็นชอบในหลักการให้ปรับปรุงพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกฯ เมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๕

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกฯ ได้แก่

๑) ต้องมีการจัดทำคู่มือประชาชนและให้ทุกหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการอนุมัติ อนุญาต ต้องระบุขั้นตอน ระยะเวลา เอกสารที่ยื่นมีเอกสารอะไรบ้าง มีค่าใช้จ่ายหรือค่าธรรมเนียม โดยต้องระบุรายละเอียดเหล่านี้ไว้ให้ชัดเจนในคู่มือประชาชน รวมถึงให้หน่วยงานของรัฐจัดทำเผยแพร่เพื่อให้ประชาชนรับทราบข้อมูลที่ชัดเจนในการติดต่อขอรับบริการเกี่ยวกับการขออนุญาต จะมีข้อมูลเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการ ขั้นตอน ระยะเวลา เอกสารค่าธรรมเนียม รวมถึงปิดประกาศ ณ จุดบริการและเผยแพร่ทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อความโปร่งใส ชัดเจน (มาตรา ๗)

๒) การตรวจสอบเอกสาร โดยเจ้าหน้าที่จะตรวจสอบคำขอและรายการเอกสารให้ถูกต้องครบถ้วน หากเอกสารไม่ครบต้องแจ้งให้ผู้ขอทราบทันทีและขอเอกสารเพิ่มเติมได้เพียงครั้งเดียว กรณียื่นเอกสารครบจะได้รับหลักฐานจากเจ้าหน้าที่เพื่อยืนยันการรับคำขอ หากยื่นไม่ครบเจ้าหน้าที่จะบันทึกไว้และกำหนดเวลาที่ต้องยื่นเพิ่มเติม (มาตรา ๘)

๓) การพิจารณาอนุญาต ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนดในคู่มือฯ และแจ้งผลให้ทราบภายใน ๗ วัน หากพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนดต้องแจ้งเหตุแห่งความล่าช้าทุก ๗ วัน จนกว่าจะพิจารณาแล้วเสร็จ (มาตรา ๑๐)

๔) ชำระค่าธรรมเนียมต่ออายุใบอนุญาตแทนการยื่นคำขอต่ออายุ เพื่อความสะดวก รวดเร็ว ดำเนินธุรกิจได้ต่อเนื่อง (มาตรา ๑๒)

๕) ทบทวนกฎหมายให้ทันสมัย ลด ละ เลิก กฎหมายที่ไม่จำเป็นทุก ๕ ปี ให้องค์กรทบทวนกฎหมายเพื่อยกเลิกการอนุญาตหรือจัดให้มีมาตรการอื่นแทนการอนุญาตหรือเร็วกว่านั้นเมื่อจำเป็น (มาตรา ๖)

๖) ศูนย์รับคำขออนุญาต เป็นศูนย์รวมบริการแบบเบ็ดเสร็จที่สามารถรับคำขอ ค่าธรรมเนียม ให้ข้อมูล คำแนะนำเพื่อให้ประชาชนได้รับทราบถึงหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขต่าง ๆ ในการขออนุญาต ได้อย่างสะดวกรวดเร็ว (มาตรา ๑๔ - ๑๖)

ผลการขับเคลื่อนการอำนวยความสะดวกที่ผ่านมา

๑) จัดทำและเผยแพร่คู่มือสำหรับประชาชนผ่านทางเว็บไซต์ศูนย์รวมคู่มือฯ ประชาชน www.info.go.th และปัจจุบันมีคู่มือกลาง จำนวน ๓,๙๙๗ คู่มือฯ

๒) ปรับลดขั้นตอนระยะเวลาในคู่มือฯ ร้อยละ ๓๐ - ๕๐ ได้ลดขั้นตอนระยะเวลา ๖๓ หน่วยงาน ๕๓๒ ใบอนุญาต เวลาลดลงเฉลี่ย ๔๑.๗๑%

๓) การออกเอกสารหลักฐานของทางราชการผ่านระบบดิจิทัล e-document ๕๐ หน่วยงาน ๑๔๘ เอกสาร เช่น ใบเสร็จอิเล็กทรอนิกส์ หนังสือรับรองนิติบุคคล เป็นต้น

๔) การแก้ไขกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการให้บริการ e-Service ได้ทบทวนกฎหมายรองรับ e-Service ๒๒ หน่วยงาน ๕๖ ใบอนุญาต

ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมาย

๑) หลายหน่วยงานไม่ปฏิบัติตามคู่มือประชาชน พบว่าการให้บริการประชาชน ณ จุดบริการ ประชาชน เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ขาดความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการทำงานตามคู่มือประชาชนของหน่วยงาน นั้นตามที่กำหนดไว้

๒) ปัญหาจากตัวกฎหมาย เนื่องจากพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกฯ มุ่งเน้นที่การอนุมัติ อนุญาต แต่ยังคงเรื่องเกี่ยวกับหน้าที่ของภาครัฐในกรณีประชาชนติดต่อขอข้อมูล

๓) ข้อกำหนดของกฎหมายในการอนุมัติ อนุญาต ยังมีหลายขั้นตอนเกินไป

๔) กรณีเรื่องที่ต้องขออนุญาตจากหน่วยงานผู้อนุญาตมากกว่า ๑ หน่วยงาน ยังไม่มีระบบการ รวมศูนย์อำนาจในการอนุญาตตามกฎหมายหลายฉบับไว้ที่หน่วยงานเดียว (Super License)

การปรับปรุงพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกฯ

มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๕ เห็นชอบในหลักการให้ปรับปรุง พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกฯ โดยมีการแก้ไข ๑๒ หลักการ ดังนี้

๑) ขยายขอบเขตของกฎหมายให้ครอบคลุมงานบริการ

๒) การปรับเปลี่ยนการอนุญาตเป็นจุดแจ้ง และยกเลิกการพิจารณาโดยคณะกรรมการ

๓) ระบบอนุญาตหลัก (Super License)

๔) ขยายขอบเขตให้ทุกใบอนุญาตสามารถชำระค่าธรรมเนียมแทนการต่ออายุได้

๕) การทดลองประกอบกิจการชั่วคราว

- ๖) การยกเลิกใบอนุญาต
- ๗) การอนุญาตโดยปริยาย
- ๘) ดำเนินการกรณีใบอนุญาตชำรุดเสียหาย โดยไม่ต้องแจ้งความ
- ๙) จัดให้มีแบบฟอร์มภาษาอังกฤษตามที่ร้องขอ
- ๑๐) จัดให้มีช่องทางพิเศษแบบเร่งด่วน (Fast track)
- ๑๑) จัดตั้งศูนย์รับคำขอกกลางทางอิเล็กทรอนิกส์
- ๑๒) ปรับปรุงให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๕

พลเอก อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ประธานคณะกรรมการการบริหารราชการแผ่นดิน วุฒิสภา ได้อภิปรายในหัวข้อ “มุมมองของวุฒิสภาและคณะกรรมการต่อพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกฯ” สรุปได้ว่า

คณะกรรมการการบริหารราชการแผ่นดิน วุฒิสภา ได้ติดตามการดำเนินการปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารราชการแผ่นดินและการบริหารราชการภาครัฐไปสู่ดิจิทัลมาโดยตลอดระยะเวลา ๔ ปี โดยทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดกับสำนักงาน ก.พ.ร. สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (DGA) และกระทรวงมหาดไทย โดยมีพื้นที่ครอบคลุม ๗๖ จังหวัด ๘๗๘ อำเภอ ๗,๒๕๕ ตำบล และ ๗๕,๐๓๒ หมู่บ้าน และในการติดตามการปฏิรูปด้านการบริหารราชการแผ่นดินและการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารราชการจังหวัด พบว่ามีประเด็นที่เกี่ยวข้อง ๑๑ ประเด็น โดยประเด็นหนึ่งที่สำคัญคือการให้แต่ละจังหวัดมีศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จ โดยให้ศูนย์ดำรงธรรมจังหวัดและศูนย์ดำรงธรรมอำเภอทำหน้าที่ศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จ ซึ่งในปัจจุบัน ๘๗๘ อำเภอ จะมีศูนย์ดำรงธรรมอำเภอทั่วประเทศทำหน้าที่ศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จที่มีหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐแต่ละหน่วยงานเข้ามารวมศูนย์บริการแก่ประชาชน ณ จุดเดียวกันที่ศาลากลางจังหวัดหรืออำเภอ ซึ่งศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จจะเป็นรูปแบบการบริการระบบดิจิทัลในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ทั้งหมด โดยการขออนุญาตต่าง ๆ ประชาชนสามารถติดต่อขอได้ที่จังหวัดและอำเภอ โดยทางสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (DGA) ได้พัฒนาระบบขึ้นมา ๒ ระบบ คือ ๑. ระบบพอร์ทัลกลางเพื่อประชาชน (Citizen Portal) ๒. ระบบศูนย์กลางบริการภาครัฐเพื่อภาคธุรกิจ (Biz Portal) ซึ่งต่อไปในอนาคตการขออนุญาตต่าง ๆ จะสามารถทำผ่านระบบ (Citizen Portal) ได้ ในลักษณะเดียวกันกับแอปพลิเคชันของธนาคารที่สามารถทำธุรกรรมผ่านโทรศัพท์มือถือได้ซึ่งจะเพิ่มความสะดวกมากยิ่งขึ้น เช่นเดียวกับผู้ประกอบการที่ต้องการขอใบอนุญาตต่าง ๆ เพื่อทำธุรกิจสามารถขออนุญาตผ่านทางระบบศูนย์กลางบริการภาครัฐเพื่อภาคธุรกิจ (Biz Portal) ได้เช่นเดียวกัน ซึ่งในปัจจุบันสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (DGA) ได้ทำระบบให้สามารถขออนุญาตผ่านระบบได้แล้ว จำนวน ๒๕ ประเภท และ ๙๗ ใบอนุญาต ประชาชนสามารถกรอกข้อมูลผ่านระบบตัวเองโดยสะดวก โดยมี ๓ ขั้นตอน ๑) กรอกข้อมูล ๒) ชำระค่าธรรมเนียมผ่านระบบ ๓) ส่งใบอนุญาตให้ผู้ขอ

นอกจากนี้ กระทรวงมหาดไทยได้วางแผนไว้ว่าในวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๖ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน ๗๖ จังหวัด เทศบาล ๒,๔๖๙ แห่ง อบต. ๕,๓๐๓ แห่ง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ (เมืองพัทยา) จะทำหน้าที่ศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จได้ โดยจะเปิดให้บริการเฉพาะบางพื้นที่ที่มีความพร้อมก่อน สำหรับในด้านการปฏิรูปกฎหมายนั้น พบว่ากฎหมายบางฉบับเป็นกฎหมายที่ล่าช้าสมควรจะต้องยกเลิก ส่วนในด้านการมุ่งเน้นเรื่องรัฐบาลดิจิทัลเนื่องจากปัจจุบันได้มีพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๕ ซึ่งจากการติดตาม ทั้ง ๑๙ กระทรวง ได้มีการใช้ระบบ e-document ในระดับกระทรวงทั้งหมดแล้ว ในอนาคตการติดต่อขอรับบริการ

จากราชการจะมารวมอยู่ในระบบที่ทางสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (DGA) ได้จัดทำและพัฒนาขึ้นทั้งหมด เพียงแต่อาจติดขัดบางประการ เช่น ในบางพื้นที่เทคโนโลยียังไม่มีความพร้อมเชื่อมต่อกันยังไม่ได้ และบางหน่วยงานยังมีการหวงอำนาจอยู่ และสุดท้าย สิ่งที่เป็นปัญหาใหญ่ คือ การปรับเปลี่ยนความคิดหรือทัศนคติ (Mindset) ของข้าราชการซึ่งต้องใช้เวลาพอสมควร และการขาดการประชาสัมพันธ์ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการสื่อสารไปยังประชาชน

นายกิตติ ตังจิตรมณีศักดิ์ รองประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และ นายสุรงค์ บุญกุล รองประธานกรรมการหอการค้าไทย ได้ร่วมกันอภิปรายในหัวข้อ “มุมมองของภาคเอกชนและผลกระทบเชิงเศรษฐกิจจากการบังคับใช้พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกฯ” สรุปได้ว่า

- พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ กำหนดให้หน่วยงานรัฐจัดทำคู่มือประชาชนเพื่อให้ประชาชนทราบว่ากระบวนการขออนุญาตในเรื่องต่าง ๆ เป็นอย่างไร ใช้เอกสารหลักฐานใดบ้าง หน่วยงานรัฐจะใช้เวลาพิจารณานานเพียงใด และหน่วยงานรัฐจะเรียกเอกสารหลักฐานจากผู้ขออนุญาตได้เพียงครั้งเดียวเท่านั้น ทำให้ภาครัฐบริการประชาชนได้เร็วขึ้น มีการยกเลิกการขอสำเนาเอกสาร ติดต่อราชการได้ง่าย สะดวกขึ้น ลดและยกเลิกค่าธรรมเนียมการขออนุญาตที่ไม่จำเป็น ลดต้นทุนให้แก่ประชาชน มีระบบบริการ e-Services, Biz Portal ยื่นคำขอได้ครบวงจรธุรกิจผ่านออนไลน์ เกิดเครือข่ายความร่วมมือที่เข้มแข็งระหว่างภาครัฐและเอกชน สร้างความพึงพอใจให้แก่ประชาชนมากขึ้น และทำให้ประชาชนได้ทราบว่าจำเป็นต้องใช้สิ่งใดบ้างในการขออนุญาตและเตรียมตัวให้พร้อม ซึ่งจะช่วยลดช่องทางการทุจริตของข้าราชการและเพิ่มประสิทธิภาพในการประกอบการของภาคเอกชนได้มากพอสมควร

- ในอนาคตประเทศไทยจะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุมากขึ้นซึ่งเป็นปัจจัยที่ไม่ดึงดูดนักลงทุนต่างชาติ จึงต้องพยายามใช้ Regulatory Guillotine ในการลดกฎหมายที่ไม่มีประสิทธิภาพ มีความซ้ำซ้อนกันหรือขัดกัน และเพิ่มประสิทธิภาพในการลงทุนให้มากขึ้น ต้องใช้ IT และ AI เข้ามาช่วยให้มากขึ้น โดยตั้งแต่มีพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกฯ ตั้งแต่ปี ๒๕๕๘ เป็นต้นมา มีการดำเนินการในภาพรวมครอบคลุม ๗๘๑ กระบวนงาน คิดเป็นร้อยละ ๗๐ ทำให้สามารถประหยัดต้นทุนภาครัฐกิจและประชาชนได้ไม่น้อยกว่า ๑ แสนล้านบาทต่อปีโดยรัฐไม่ต้องใช้งบประมาณลงทุน โดยมีหน่วยงานรัฐเข้าร่วมโครงการร้อยละ ๒๕ มีการปรับปรุงการดำเนินการที่ชัดเจน เช่น การประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ การปรับปรุงกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการออกใบอนุญาตก่อสร้าง การกำกับดูแลโทรเวชกรรม (Telemedicine) และการแจ้งที่พักอาศัยของคนต่างด้าว มีการลดต้นทุนโดยยกเลิกการกรอกเอกสารการเข้าเมือง เป็นต้น

- ตั้งแต่พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกฯ บังคับใช้มาตั้งแต่ปี ๒๕๕๘ มีหลายส่วนที่พบว่ามีปัญหาและอุปสรรค เช่น ในหน่วยงานรัฐไม่สามารถปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานเพราะมีกฎระเบียบของทางราชการที่บังคับให้ต้องปฏิบัติตามอยู่ มีการขาดแคลนบุคลากร เป็นต้น

- การที่ ก.พ.ร. พยายามที่จะรวมใบอนุญาตในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงานเข้าด้วยกันให้เป็นใบอนุญาตใบเดียว (Super License) ก็เป็นการยากเพราะไม่มีกฎหมายให้อำนาจ ก.พ.ร. บังคับหน่วยงานต่าง ๆ ให้ปฏิบัติตาม ซึ่ง ก.พ.ร. กำลังพยายามผลักดันให้มีร่างพระราชบัญญัติการยกระดับการบริหารงานภาครัฐให้มีความทันสมัย

- ควรนำแนวคิดเรื่อง Omnibus Law ของทางยุโรปมาใช้ เช่น เรื่องใดหากมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องอยู่ ๖ ฉบับ แต่การแก้ไขกฎหมายทั้ง ๖ ฉบับจะต้องใช้เวลานานมากหากมีการเสนอกฎหมายเข้าสู่รัฐสภา

ที่ละฉบับ และการแก้ไขกฎหมายแต่ละฉบับเมื่อแก้ไขเสร็จทั้งหมดแล้วอาจจะมีเนื้อหาบางส่วนไปในทิศทางที่ไม่สอดคล้องกันหรือขัดแย้งกันได้อีก แต่แนวคิดเรื่อง Omnibus Law จะทำให้มีการเสนอกฎหมายเพียงฉบับเดียว แต่ในเนื้อหาของกฎหมายนั้นจะกำหนดว่าให้มีการแก้ไขเรื่องใดในกฎหมายเดิมฉบับใดบ้าง แล้วจึงมีการไปออกกฎหมายลำดับรองเพิ่มเติมต่อไป

- การปรับปรุงพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกฯ หากกำหนดให้มีบทลงโทษข้าราชการที่ไม่ปฏิบัติตามแนวทางการอำนวยความสะดวกโดยเขียนไว้ชัดเจนในกฎหมายก็อาจจะเกิดแรงต่อต้านได้ ซึ่งการใช้ระบบลงโทษด้วยวินัยข้าราชการก็น่าจะเป็นการเพียงพอ

- หากใบบอนุญาตบางประเภทมีไว้เพื่อเก็บภาษีเข้ารัฐเท่านั้น ก็ควรยกเลิกระบบการขออนุญาตเนื่องจากทำให้เสียเวลาและเพิ่มต้นทุนของทั้งภาครัฐและภาคเอกชน แต่ควรกำหนดให้เมื่อครบกำหนดที่ต้องชำระภาษีก็ให้เอกชนไปจ่ายเงินให้แก่หน่วยงานรัฐและประกอบกิจการต่อไปได้ตามปกติ

- มีหน่วยงานรัฐหลายหน่วยไม่สามารถเข้าร่วมการดำเนินการปรับปรุงประสิทธิภาพในการอำนวยความสะดวก ซึ่งในมุมมองของภาคเอกชนสามารถสรุปเหตุผลหลักได้ ๓ ประการ คือ ๑) ติดขัดด้วยกฎระเบียบภายในของหน่วยงาน เช่น มีระเบียบกำหนดให้ใช้เอกสารฉบับจริงที่เป็นกระดาษ เป็นต้น ๒) ขาดแคลนงบประมาณในการปรับปรุงระบบให้เป็น IT และ ๓) หน่วยงานรัฐหลายหน่วยอาจมองว่าการปรับปรุงจะเป็นการลดทอนอำนาจของหน่วยงานในการอนุมัติเรื่องต่าง ๆ

ปัญหาและอุปสรรคที่ภาคเอกชนพบจากการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกฯ ได้แก่

- ๑) ในทางปฏิบัติ บางกรณียังคงต้องแสดงเอกสารตัวจริงแก่เจ้าหน้าที่
- ๒) ระยะเวลาการให้บริการไม่เป็นไปตามคู่มือประชาชน
- ๓) การอนุมัติอนุญาตบางกระบวนการจะต้องดำเนินการโดยส่วนกลางเท่านั้น
- ๔) การประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับทราบมาตรการต่าง ๆ ของภาครัฐยังไม่ทั่วถึง และแนวปฏิบัติของหน่วยงานภาครัฐแต่ละแห่งแตกต่างกัน
- ๕) อุปสรรคในการใช้บริการ Platform ของภาครัฐ (เช่น Biz Portal) รวมทั้ง การเข้าถึงข้อมูลของประชาชนและการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐ

ข้อเสนอแนะจากภาคเอกชน

๑. ระดับนโยบาย

- เร่งผลักดันร่างพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกฯ ฉบับปรับปรุง ให้มีผลใช้บังคับ

๒. ระดับบริหาร

- ติดตามและขับเคลื่อนกระบวนการต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับหลักการตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกฯ โดยเฉพาะกระบวนการที่ยังค้างค้ำและรอดำเนินการ
- ปรับปรุงกระบวนการภายใต้ Regulatory Guillotine ที่อยู่ระหว่างดำเนินการให้แล้วเสร็จ
- สนับสนุนกระบวนการให้บริการศูนย์ OSS ในปัจจุบัน เนื่องจากเป็นศูนย์ OSS สำคัญที่ให้บริการด้านกฎหมายคนเข้าเมืองและกฎหมายการลงทุน

๓. ระดับปฏิบัติการ

- บูรณาการความร่วมมือระหว่างรัฐและเอกชน
- พัฒนาระบบ Biz Portal อย่างต่อเนื่อง และ จัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาแนะนำการใช้งานหรือแก้ไขปัญหาให้แก่ผู้ประกอบการและประชาชน

- ประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการรับรู้ต่อระบบบริการภาครัฐอย่างครอบคลุมทุกภาคส่วน

ประเด็นข้อสังเกตและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากเวทีสัมมนา

๑. กระบวนการทบทวนการอนุญาต เช่น การสมัครเป็นสมาชิกผู้ส่งออกและนำเข้าในระดับมาตรฐาน Authorized Economic Operator (AEO) ซึ่งต้องสมัครกับกรมศุลกากรและกำหนดว่าต้องมีการทบทวนสถานะโดยต้องแสดงเอกสารเพื่อตรวจสอบว่ายังอยู่ในฐานะผู้ส่งออกและผู้นำเข้าที่มีมาตรฐาน AEO หรือไม่ แต่การส่งเอกสารไปให้ตรวจสอบใช้เวลานานมาก จึงควรมีการดำเนินการพิจารณาใบอนุญาตให้รวดเร็วขึ้น

๒. จากสถานการณ์เงินเฟ้อเมื่อปีที่ผ่านมาทำให้ผู้ประกอบการประเภทผู้ผลิตอาหารสัตว์ ขอบัณฑิตราคาอาหารสัตว์ต่อกรมการค้าภายในแต่ไม่ได้รับการอนุมัติ ซึ่งทำให้ผู้ประกอบการได้รับความเดือดร้อนมาก เนื่องจากถูกควบคุมวัตถุดิบต้นทุนทางจนกระทั่งราคาอาหารสัตว์ โดยกรมการค้าภายในมีแนวคิดที่ต้องการให้ผู้ประกอบการขายอาหารสัตว์ให้แก่เกษตรกรโดยตรงไม่ต้องผ่านพ่อค้าคนกลาง และถ้าไม่ให้ความร่วมมืออาจมีบทลงโทษได้ จึงทำให้ผู้ประกอบการไม่สามารถขึ้นราคาสินค้าได้ ซึ่งผู้ประกอบการเหล่านี้ควรได้รับความเป็นธรรม

๓. พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกฯ และฉบับแก้ไขเป็นกฎหมายที่มีวิวัฒนาการที่ดีสำหรับประเทศไทย ในการมีบทลงโทษเจ้าหน้าที่ของรัฐ เป็นการแสดงให้เห็นถึงความเท่าเทียมกันในทางกลับกันในด้านผู้ประกอบการต้องปฏิบัติตามกฎหมายที่ภาครัฐบังคับใช้ซึ่งถ้าไม่ปฏิบัติตามกฎหมายมีโทษปรับ และการขอใบอนุญาตบางประเภทควรมีความยืดหยุ่น โดยการขอเอกสารเพียงครั้งเดียวน่าจะเพียงพอแล้ว โดยหน่วยงานภาครัฐอาจหารือร่วมกันกับผู้ประกอบการ

๔. การขออนุญาตสร้างบ้าน ต่อเติม แก้ไข ดัดแปลง ปรับปรุง ที่อยู่ในเกณฑ์ที่ต้องขออนุญาตควรทำได้เลย เพียงแต่แจ้งให้ทราบและให้กรุงเทพมหานคร (กทม.) มาตรฐานตรวจสอบภายหลัง กรณีดังกล่าวจึงจะเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนอย่างแท้จริง

๕. การขออนุญาตโฆษณา เช่น อาหารและยา เครื่องสำอาง เครื่องมือแพทย์ เป็นต้น มีปัญหาในทางปฏิบัติเกิดขึ้นเมื่อมีการสินค้าวางตลาดไปแล้ว แต่โฆษณา On Air ไม่ได้ทำให้ผู้บริโภคไม่ทราบว่ามิสินค้า เนื่องจากกำลังอยู่ระหว่างการต่ออายุการโฆษณา ดังนั้น น่าจะสามารถชำระค่าธรรมเนียมแทนการต่ออายุใบอนุญาตได้เลย

เลขาธิการ ก.พ.ร. มีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะบางประการ ดังนี้

๑. การต่ออายุใบอนุญาต พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกฯ ฉบับปรับปรุงได้เสนอไว้ ๒ แนวทาง ได้แก่

๑) การชำระค่าธรรมเนียมแทนการต่ออายุใบอนุญาต ซึ่งใบอนุญาตบางประเภทเมื่อชำระค่าธรรมเนียมแล้วถือว่าต่ออายุใบอนุญาตโดยปริยาย

๒) การขยายอายุใบอนุญาต เช่น ใบอนุญาต ๑ - ๓ ปี ปัจจุบันมีการขยายได้ในเบื้องต้นประมาณ ๑๙ ใบ และกรณีที่ต้องขอใบอนุญาตหลายฉบับ พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกฯ ฉบับปรับปรุงแก้ไข ได้มีระบบใบอนุญาตหลัก (Super License) เหลือเพียง ๑ ใบแล้ว

๒. พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกฯ ฉบับปรับปรุงแก้ไข ได้ปรับเปลี่ยนการอนุญาตเป็นการจดทะเบียนและมีการจดทะเบียนทาง Online ด้วย

๓. พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดบทลงโทษทางวินัยไว้แล้ว จึงไม่ได้กำหนดบทลงโทษเจ้าหน้าที่ไว้ในพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกฯ

QR code สรุปผลการสัมมนา เรื่อง “พ.ร.บ.การอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ : อำนวยความสะดวกจริงหรือไม่ ตรงใจประชาชนหรือยัง?” วันพฤหัสบดีที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๖ ณ ห้องสัมมนา B1-1 ชั้น B1 อาคารรัฐสภา และรูปแบบออนไลน์

๑) QR code : สรุปผลการสัมมนา ฉบับเต็ม

๒) QR code : สรุปผลการสัมมนา ฉบับย่อ

๓) QR code : เอกสารประกอบการสัมมนา

